

Eesti mesinduse otstarbekad arengusuunad, meetootmise ja –turustamise tulevikust, lähtudes tootmismesila väljaarendamise kogemustest

Loengu kokkuvõte, Jänedal 15.02.2009.a.

Lektor Jaanus Tull. PR-5-1.3-4.

Mesindusloeng toimus Eesti mesindusprogrammi raames, mida toetab Euroopa Liit

Eesti mesinduses on viimastel aastatel ilmnunud mitmed uudsed nähtused nii mee tootmismahdade, mesilasperede arvukuse dünaamika kui ka mee tarbimise osas. Kui aastatel 2006 – 2007 oli väga hea meesaak ja selle tõttu jäi teatud kogus mett üle aasta lattu seisma, siis tekitas see teatud osas mesinikes pessimismi meetootmise perspektiivsuse suhtes. Mõned mesinikud katkestasid oma mesila edasiarendamise ja mesilasperede suurendamise suunas tehtud tegevused. Leidus ka neid, kes vähendasid tootmisperede arvu, kuna ei suutnud mee turustamise probleeme piisavalt hästi lahendada.

Möödunud 2008.a. mesindushooaeg andis aga varasemast oluliselt tagasihoidlikuma meesaagi. Samas suurenes tarbijate huvi mee ostmise vastu ja ka mee hind tõusis märgatavalt. Sellega seoses ilmnis, et ilmselt Eesti meetootmise potentsiaal võiks suurened ja tootmismesilasperede arv vastavalt kasvada. See tõstatab meie ees seisvad problemaatilised küsimused:

- Kuidas suurendada meie mesilates meetoodangut ja tootmise efektiivsust?
- Kuidas laiendada meetootmise kandepinda?
- Kuidas suurendada meetootmise ja turustamise tulusust?
- Kuidas parandada meie mesilates tehnilist taset?

Praeguseks on mesinike struktuur Eestis välja kujunenud sellise jaotusega, kus enamused mesinikke peab vaid mõnda mesilasperet ja kuulub seega harrastajate gruppi. Teises äärmuses on suhteliselt väike hulk suurtootjaid mesinikke, kelle mesilad küünivad tuntavalt üle 100 pere. Vastavalt mesilasperede arvule võiks mesinikke jagada järgmistesse rühmadesse:

• Mesindushuvilised	1-3 mesilasperet
• Hobimesinikud	1-15 mesilaspere
• Harrastusmesinikud	15-60 mesilaspere
• Poolametimesinikud	60-100 mesilaspere
• Ametimesinikud	100 ja enam

Sealjuures professionaalsete mesinike ja nende tootmismesilatre jaotus erinevate Eesti maakondade vahel on praeguse seisuga hinnanguliselt järgmine vastavalt aastal 2008 ja varasemal perioodil (1987.a. majandite mesilad):

	2008	1987
• Harju maakond	2	20
• Rapla maakond	0	11
• Lääne maakond	2	9
• Hiiu maakond	3	1
• Saare maakond	6	14
• Pärnu maakond	10	21
• Järva maakond	6	13
• L-Viru maakond	6	20
• I-Viru maakond	1	9
• Jõgeva maakond	1	11
• Viljandi maakond	4	19
• Tartu maakond	0	16
• Põlva maakond	3	9
• Võru maakond	1	11
• Valga maakond	3	14
• KOKKU	~8000 mesilasperet	~17000 mesilasperet

Nagu sellest tabelist näha võib, on 20 aasta jooksul toimunud tootmismesilate tuntav vähenemine. Kuid peamise osa turustatavast meest ja teistest mesindussaadustest toodavad just poolametimesinikud ja ametimesinikud.

Mida teha olukorra parandamiseks?

- Propageerida professionaalse mesiniku ametit; Noorte hulgas, kellel seisab ees elukutse valik. Koostööd tuleks teha Olustvere TMK ja Maaülikooliga.
- Praktika võimaluse pakkumine erinevates mesilates;
- Abistada vajaliku informatsiooniga (vahasulatus, kärjepõhjade vahetus, kärjeraamid, mesindustehnika jne);
- Pakkuda nõuandeteenust, koolitust;
- Tutvustada uut tehnoloogiat;
- Pakkuda välja toodete erinevaid müügi-kanaleid ja võimalusi;
- Tutvustada rahastamis võimalusi. (PRIA jt. võimalused)

Professionaalse mesiniku vajalikud eeldused:

- Tahe olla mesinikust ettevõtja;
- Teadmised, oskused, kogemused;
- Kaasaegse tehnoloogia kasutuselevõtt;
- Sobilik mesindushoone;
- Töö efektiivsuse tõstmine, töö parem planeerimine ja organiseerimine.

Eesti mesinduse arendustöös võiks olla mesindusala organisatsioonide ülesanded:

- Eesti Mesinike Liit, Kutsemesinike Ühendus jt. organisatsioonid peaksid tihedamat koostööd tegema, et kujundada välja ühtseid ja selgeid meetmeid olukorra parandamiseks. Koos survestada erinevaid ametkondasid, et mesindust edendada (Põllumajandus ministeerium, Veterinaaria- ja Toidu Amet jne.) Täna ametkonnad eiravad mesinduse edendamist Eestis ning pigem takistavad sektori arengut.
- Moodustada probleemsete küsimuste lahendamiseks ja ettepanekute tegemiseks vastavasisulisel töörühmal, kelle ülesandeks on väljatöötada tegevuste pakett, mis tagaks mesinduse jätkusuutliku arengu 10-20 aasta pärast.

Lahendamist vajaksid järgmised teemade valdkonnad:

1. Haigused: haiguste vältimine, haiguste diagnoosimine ja haiguste ravimine;
2. Tõuaretus: a) tõuaretus mesilas, b) tõuaretus keskus, tõuaretuse printsiipide kirjeldus ja tutvustus;
3. Mesindustehnoloogiad: seadmed, mesindusvõtted, mesindusruumid, mesindushooned;
4. Mesindussaaduste turundamine: a) Mesinik kui aktiivne müügimees; b) vajadusel üle Eestilise pakenduskeskuse rajamine jne .
5. Koolitus: a) mesinduse algkoolitus, b) täiendkoolitus, c) koolitajate koolitus.

Kokkuvõte

Kui Eesti mesinike struktuuri lisandub juurde ametimesinikke ja pool-ametimesinikke, siis selle tulemusel aastate keskmiselt tagatakse tarbijate vajadus Eesti mee ja teiste mesindussaadustega ning mesindusliku tootmise järjepidevus.

Kui aga Eesti mesinduses ei toimu mesindusliku tootmise suunas edasiarengut ja uute tootmismesilate väljaarenemist, siis on oht, et selle tulemusel Eesti kohaliku mee ja teiste mesindussaaduste osakaal väheneb tarbimises ning suureneb importmee osakaal Eesti meeturul ja –tarbimises.